

RAUMPLAN VERSUS PLAN LIBRE

TEXT MICHAL JANATA

Kniha, která původně vznikla jako katalog k výstavě Raumplan versus Plan Libre z roku 1987, pojednává velmi komplexně o shodách i rozdílech těchto dvou významných architektonických konceptů. Nejen proto, že ani jedno z těchto pojetí architektury nebylo explicitně formulováno, ale zejména kvůli složitosti obou konceptů nelze závěry jednotlivých statí shrnout do nějakých „axiomů“. Kniha je velmi dobře vybavena obrazovou dokumentací, takže si lze řadu popisů, které jsou bez napínání představivosti čtenářsky nesnadné – a zde je proto třeba ocenit překladatelský výkon Petry Ocelkové, až na výjimky: Würfelův dům (s. 18) je pochopitelně dům – kostka/Würfelhaus –,

podepřít mnoha půdorysy, řezy, pohledy a fotografiemi. Tím, že každý z autorů (Stanislaus von Moos, Beatriz Colomina, Johann van de Beek, Arjan Hebly, Jan de Heer a Max Risselada, který je editorem) zvolil zcela jinou metodu, je téma Raumplan versus Plan Libre pojednáno skutečně z mnoha hledisek. Kniha je doplněna novým překladem dvou Loosových (Princip odívání a O šetrnosti) a dvou Le Corbusierových statí (Dekorativní umění dneška a Stavění a bydlení ve dvacátém století).

Zdaleka ne všechny příspěvky se zabývají přímo avizovaným tématem, ale i ve statích, které se věnují převážně Loosovi nebo Le Corbusierovi. Jednou ze stránek srovnání

je otázka Loosova vlivu na Le Corbusiera. To je jedním z témat článku Le Corbusier a Loos od Stanislausa von Moose, podle něhož „Loos poskytoval o něco mladšímu švýcarskému emigrantovi argumenty pro jeho sociálně-kulturní kampaň“, nicméně v dalším je toto příliš kategorické tvrzení relativizováno. Loosův vliv na Le Corbusiera je málo dokazatelný, a pokud ano, pak není přímočarý. Zato rozdíl je víc, proto je překvapivé, že je Moos shrnuje do dvou. Zatímco pro Loose patřily z celé architektury do oblasti umění jen „hrob a pomník“, pak pro Le Corbusiera architektura, na rozdíl od užitekových předmětů, byla uměním. Druhý rozdíl Moos vůbec nezdůvodňuje – je jím Le Corbusierova víra v utopický rozměr průmyslu, který rozhodně Loos nesdílel. Z jiného úhlu pohledu se na rozdíl obou osobností i jejich architektonických konceptů dívá Beatriz Colomina, jejímž úhlem pohledu je vizualismus. Tím se ovšem ze zorného pole autorky vytrácí trochu způsob uspořádání prostoru, který není vizuální, ale i haptickou a hlavně koncepční záležitostí. Metodicky přínosná je aplikace pattern language Christophera Alexandra (překladatelka tento termín označuje jako modelový jazyk) na „modely městských domů“ od Adolfa Loose. Autor statě Johann van de Beek rozvádí Raumplan do tří „fází“, pokud bychom zvolili časové hledisko, na prostorový, obytný a materiálový plán, což se na konkrétních příkladech (dům Tristana Tzary, Mollerův dům a Müllerova vila) ukazuje jako plodný zdroj popisu. Naopak na konkrétních příkladech (dům Cook a vila Stein-de Monzie) rozebírá Arjan Hebly Le Corbusierových pět bodů (sloupy, střešní zahrada, volný půdorys, pásová okna a volné průčelí), respektive způsob, jakým zejména dům Cook anticipoval těchto pět zásad. A vztah volného půdorysu k volnému průčelí analyzuje (vila Baizeau, vila Savoye) Max Risselada.

Kniha Raumplan versus Plan Libre se pohybuje v mnoha úrovních interpretace, která se velmi často opírá o důkladný popis, jehož složitost by, pokud by chyběl obrazový materiál, byla těžko zvládnutelná. Jedná se o jednu z nejlepších knih o architektuře za poslední desetiletí.

Autor Max Risselada

Z anglického originálu vydaného nakladatelstvím 010 Publishers, Rotterdam, v roce 2008, přeložila Petra Ocelková

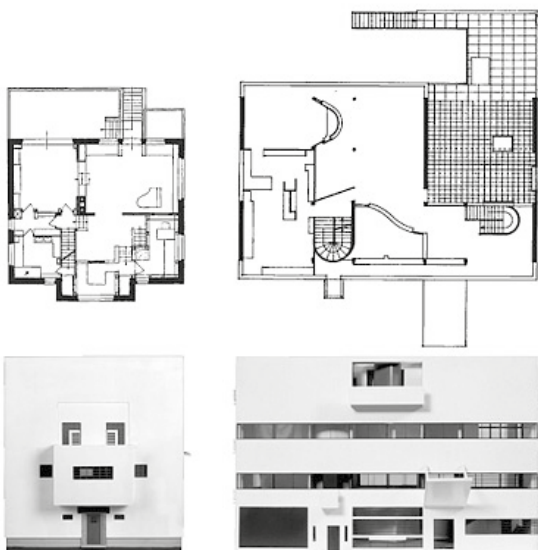
Odborná spolupráce Pavel Míček

Jazyková spolupráce Irena Kraйтlová

Vydalo nakladatelství ARCHA, 2012

RAUMPLAN VERSUS PLAN LIBRE

Adolf Loos Le Corbusier

Max Risselada

ARCHA
V H J R V